



GVERNUL ROMÂNIEI  
PRIMUL – MINISTRU

NR. 169 / DPSG  
DATA 25/01/2010

PARLAMENTUL ROMÂNIEI  
SENAT  
648, 10-02-2010

**Domnule președinte,**

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

## **PUNCT DE VEDERE**

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru completarea și modificarea Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*”, inițiată de 5 parlamentari – PNL (Bp. 438/2009).

### **I. Principalele reglementări**

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea art. 9 alin. (2) din *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor* prin introducerea unei triple interdicții:

- interdicția promovării electorale a unui cult de către reprezentanții aleși ai autorităților centrale sau locale ale statului;
- interdicția promovării electorale a unor reprezentanți ai autorităților centrale sau locale ale statului de către un cult;
- interdicția desfășurării campaniei politice de către reprezentanții statului în interiorul unei instituții de cult.

## II. Observații

1. Obiectul de reglementare al propunerii legislative nu este clar stabilit, existând în acest sens, în primul rând, *o contradicție* în textul instrumentului de prezentare și motivare, potrivit căruia, pe de o parte, se are în vedere limitarea folosirii forței și simbolisticii religioase de către aleșii statului în scopuri electorale sau pentru îmbunătățirea imaginii publice, iar, pe de altă parte, se arată că delimitarea interesului politicienilor este posibilă numai în perioada alegerilor. În al doilea rând, textul propus contrazice a doua teză din *Expunerea de motive*, reglementând atât situația mesajelor electorale, cât și campania politică, respectiv alte „*atitudini politice*” desfășurate cu sprijinul sau în interiorul unui cult.

Din acest punct de vedere, este necesară stabilirea univocă a sferei de aplicare a interdicțiilor ce se preconizează a fi adoptate, fie în sensul limitării acestora la mesajele electorale și la perioada campaniilor electorale, fie în sensul reglementării unor interdicții absolute de susținere reciprocă între culte și politicieni.

2. Conform dispozițiilor art. 29 alin. (3) și (5) din Constituția României, republicată: „*Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii*”, respectiv „*Culte religioase sunt autonome față de stat (...)*”. În lumina acestor dispoziții constituționale, observăm că alcătuirea cultelor religioase este compusă din totalitatea credincioșilor de o anumită religie, că ele sunt autonome față de stat și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa, prin Decizia nr. 640/2008, următoarele: „*Culte au un rol spiritual în societatea românească, fiind evident că natura lor juridică nu este cea a unor entități statale, deoarece ele sunt autonome față de stat. Disciplina internă a unui cult este reglementată prin acte juridice specifice, adecvate desăvârșirii rolului spiritual, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului.*” Cât privește statul, Curtea Constituțională a reținut că „*acesta este o organizație politică care își realizează atribuțiile prin exercitarea funcțiilor publice. Or, statul nu exercită funcții publice și în domeniul activității interne a cultelor religioase. De aceea, normele juridice emise de stat cu privire la disciplina muncii nu sunt aplicabile și personalului cultelor religioase*”.

Mai mult, cu același prilej, Curtea a apreciat în sensul că *„instanțele de judecată nu sunt competente să exercite funcția de înfăptuire a justiției în cadrul cultelor religioase pentru acte de încălcare a disciplinei interne, deoarece numai acestea pot aprecia dacă actele de indisciplină săvârșite sunt sau nu compatibile cu rolul spiritual al cultului”*.

Cu privire la interdicția implicării preoților în politică și având în vedere scopul urmărit prin instituirea acestei măsuri, apreciem că, în lipsa stabilirii unei sancțiuni aplicabile în cazul nerespectării interdicțiilor, acestea au valoarea unei simple recomandări. Din acest punct de vedere, întrucât personalul clerical din cadrul unor culte se află în situații diferite față de cetățenii laici – în sensul că primii se supun unor norme juridice cu caracter general de aplicabilitate – astfel cum am arătat mai sus, considerăm că instituirea unor norme de conduită prin lege și stabilirea răspunderii juridice a personalului clerical, potrivit dreptului comun, care să asigure eficacitatea măsurilor propuse, este de natură să creeze premisele unor vicii de neconstituționalitate raportat la prevederile art. 29 din Legea fundamentală care consacră libertatea cultelor religioase, cu cele două accepțiuni ale sale – cult ca asociație, organizație religioasă și cea privind ritualul practicat.

3. Referitor la problematica implicării clerului în politică, precizăm că aceasta constituie deja obiectul de reglementare al unor acte interne ale cultelor religioase. Astfel, de pildă, la data de 6 martie 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a reînnoit punctele sale de vedere și recomandările din 13-14 februarie 1996 și 23-25 februarie 2005 și a reexaminat *Hotărârea Sfântului Sinod nr. 410/2004 privind interzicerea implicării clerului în politică*, hotărând menținerea acesteia, în sensul următor: *„În calitatea sa de cetățean al Patriei și de părinte duhovnicesc al tuturor enoriașilor săi, indiferent de orientarea lor politică, preotul are libertatea, binecuvântarea și îndatorirea ca, de pe poziția și prin mijloacele care-i sunt specifice, să participe la viața cetății, sprijinind activitățile menite să promoveze binele obștesc și împotrivindu-se oricăror măsuri sau activități care se dovedesc a fi în contradicție cu învățătura și morala creștină ortodoxă.”*

În același timp, Sfântul Sinod a făcut, prin aceeași Decizie din martie 2008, apel către liderii partidelor politice din România *„să nu permită recrutarea de membri din rândurile clerului și nici folosirea în scopuri politice a persoanelor, spațiilor, slujbelor și însemnelor bisericești ”*, asigurându-i că *„Biserica – păstrându-și echidistanța față de partide – va*

*continua să se implice în politica generală a țării, contribuind – prin mijloace specifice – la apărarea democrației, a libertății, a credinței în Dumnezeu, a independenței și integrității Patriei, respingând orice formă de totalitarism comunist ateu, precum și orice formă de extremism. ”*

De asemenea, Sfintele Canoane ale Bisericii Universale stipulează că printre îndeletnicirile incompatibile cu slujirea și demnitatea clericului se numără și aceea de „a primi asupra sa dregătorii sau îndeletniciri lumești”, arhierelui, preotului, diaconului și monahului fiindu-le interzis să facă politică partinică, să fie membri ai unui partid politic, să participe la campanii electorale, să candideze și să devină membri ai Parlamentului sau Consiliilor locale, primar, viceprimar sau să ocupe funcții în administrația publică centrală și locală. Cel care va încălca aceste reguli, precum și legământul depus la hirotonie, se încadrează în prevederile art. 3 lit. d) și e) din *Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române*, având de ales între cariera politică și misiunea preoțească, pentru totdeauna, fără drept de revenire în cler. Abaterile de acest fel vor fi judecate în Consistoriile eparhiale.

### **III. Punctul de vedere al Guvernului**

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,



**Emil BOC**

Domnului senator **Mircea Dan GEOANĂ**  
Președintele Senatului